

2023-06-15

Att: Klimat- och miljöminister
Romina Pourmokhtari

PM om den klimatpolitiska handlingsplanen:

Energieffektivisering - en nyckel för klimatomställningen

Swedisol, branschorganisationen för svenska producenter och distributörer av mineralullsisolering, vill med detta PM framhålla värdet och vikten av att energieffektivisering inkluderas i den klimatpolitiska handlingsplanen.

Värdet av energieffektivisering har aldrig varit större

Energieffektivisering bidrar till att lösa flera av vår tids utmaningar och kriser:

- att minska klimatutsläppen genom att frigöra förnybar energi som möjliggör transportsektorns och industrins utfasning av fossila bränslen
- att minska energikostnaderna för konsumenter och företag
- att minska effektopparna och belastningen på energisystemet
- att öka beredskapen för strömavbrott och störningar
- att öka oberoendet och självförsörjningsgraden i EU:s energisystem
- att skapa jobb som bidrar till att lyfta den stagnerande byggsektorn ur lågkonjunkturen

Grön Logik - klimatnytta och samhällsekonomiskt värde av energieffektivisering

Det är mer kostnadseffektivt för samhället att frigöra förnybar energi till klimatomställningen genom att energieffektivisera än genom att bygga ut ny energiproduktion. Transportsektorn och industrin står var för sig för över 30 procent av de svenska växthusgasutsläppen.¹ Bygg- och fastighetssektorn² kan ge ett viktigt bidrag till klimatomställningen genom energieffektivisering.

Studien [Grön Logik](#), som tagits fram av sex branschföreningar i samhällsbyggnadssektorn, utöver initiativtagaren Swedisol även Fastighetsägarna, Innovationsföretagen och Energieffektiviseringsföretagen, visar att vi genom att genomföra samhällsekonomiskt lönsamma energieffektiviseringsåtgärder i svenska byggnader kan minska energianvändningen med **53 Twh per år** och spara **870 miljarder till år 2045**.³⁴ Fram till 2030 skulle den samhällsekonomiska vinsten bli 190 miljarder kronor och 24 Twh kan sparas (2022-2030).

För att nå klimatmålen är energieffektivisering av fastigheter en viktig parallell strategi till utbyggnad av ny energiproduktion.

---

¹ Naturvårdsverket (2021) [länk](#).

² Bygg- och fastighetssektorn står för 20 procent av utsläppen

³ 40 Twh är värme inklusive värdefulla biodrivmedel och 13 Twh är el.

⁴ I ytterligare en [studie](#) Swedisol initierat undersöks energieffektiviseringspotentialen för tilläggsisolering av småhus och flerbostadshus, vilken lågt räknat uppgår till 2,2 TWh per år. Grön Logik studien ovan innefattar inte potentialen för energibesparing kopplat till teknisk isolering, i flerbostadshus denna uppgår enligt ännu en ny [studie](#) till 1,6 TWh per år.

Besparingen i studien Grön Logik motsvarar mer än hälften av de totalt 77 TWh energi som idag enligt [Energimyndigheten](#) används till uppvärmning och tappvarmvatten i bostäder och lokaler. Beroende på omfattningen av elektrifieringen av transportsektorn så skulle den minskade elanvändningen enligt [Energimyndigheten](#) kunna täcka 50 till 100 procent av elbehovet, som beräknas uppgå till 15 till 23 TWh.

Som konstaterats av EU kopplat till principen om "Energieffektivisering Först" så är **energieffektivisering att betrakta som en energikälla**.

EU:s energieffektiviseringsdirektiv ställer krav på att Sverige ska **dubblera sin nuvarande energieffektiviseringstakt**. En viktig del i det förväntas bli energiprestanda i byggnader direktiv och dess krav på de delar av byggbeståndet som använder mest energi. Idag finns nästan 10 procent av de svenska småhusen i energiklass G och 15 procent i energiklass F.⁵ För flerbostadshusen har RISE skattat att 80 till 90 procent av byggnaderna som är uppfört fram till år 1980 är i behov av renovering.⁶

Vi behöver agera snabbt utifrån hur vi mest effektivt minskar klimatutsläppen samtidigt som viktiga samhällsbehov tillgodoses: energitillförsel, mobilitet, tillhandahållande av byggnader med god komfort och hållbarhetsprestanda och stödjande av näringslivets klimatomställning så arbetstillfällen och produktion bevaras i landet.

Bygg- och fastighetssektorn - en långsiktig nyckel till klimatsmarta samhällen

Bygg- och fastighetssektorn spelar en central roll i strävan att uppnå samhällets klimatmål, dels då den genom energieffektivisering kan vara en källa till förnybar energi men också genom att minska sina egna utsläpp som utgör en femtedel av Sveriges totala klimatutsläpp.⁷

- **Premiera kvalitet och långlivade lösningar:** En av de mest centrala hållbarhetsinsatserna för att främja låg klimatpåverkan, cirkularitet och låg resurs- och energianvändning, är att utveckla högkvalitativa byggnader med lång livslängd, gärna minst hundra år, och minimalt behov av renovering och utbyte av material och komponenter.

De lösningar som har lägst klimatavtryck i ett 50 års perspektiv, är inte alltid desamma som kan stå längre än så och som är mest klimatsmarta i ett 100 eller 200 års perspektiv.⁸ Om ett alltför kort tidsperspektiv präglar våra val finns risk att vi bygger in oss i lösningar som inte håller över tid och vars faktiska klimatavtryck, miljöpåverkan och kostnad därmed blir högre än avsett.

- **Ett bra klimatskal är en hållbar investering:** Det är av största vikt att det ställs krav på låg energianvändning av nybyggda fastigheter. Ett bra klimatskal är en robust, underhållsfri och passiv energibesparingsåtgärd som decennium efter decennium under hela byggnadens livslängd minskar byggnadens resursanvändning och klimatpåverkan. De bäst byggda fastigheterna behöver nästan ingen extra värme även när det är några minusgrader.

---

⁵ Energideklarationsregistret Gripen (2021)

⁶ RISE (2019), Forskningsrapport 1 *Det senaste decenniets utveckling av energiprestanda, energiklass och renovering*. & Forskningsrapport 2: *Renoverings- och energieffektiviseringsscenarioer*.

⁷ Boverket (2023) [länk](#). Siffran innefattar både direkta och indirekta utsläpp. Klimatpåverkan delas upp i scope 1, 2 och 3. Scope 1 motsvarar direkta utsläpp i den egna produktionen, scope 2 direkta utsläpp från köpt energi som det producerande företaget använder och scope 3 indirekta utsläpp i företags värdekedja som företaget inte äger eller kontrollerar. I bygg- och fastighetssektorn kommer de direkta utsläppen i scope 1 och 2 från energiförsörjning till uppvärmning och elanvändning. De indirekta utsläppen - scope 3 - kommer från byggmaterialen som används för att uppföra, underhålla och renovera byggnaden.

⁸ KTH (2021), [länk](#).

Enligt SCB utgör samtidigt det befintliga beståndet 96 procent av svenska byggnader. Energieffektivisering av befintliga fastigheter är därmed högsta prioritet.

Tilläggsisolering av vindar i befintliga byggnader kan avsevärt minska energianvändningen till en högst rimlig kostnad. När en fasadrenovering ändå ska utföras utgör en tilläggsisolering av fasaden en i sammanhanget mindre extra kostnad. I både småhus och flerbostadshus är den klimatmässiga återbetalningstiden för en fasadisolering under två år om ett fasadbyte ändå ska utföras, och annars fyra år. Samtidigt ökar komforten hos de som brukar fastigheten då den termiska miljön förbättras och risken för fuktproblematik minskar vid utvändigt fasadisolering då stommen hamnar i ett varmare klimat. Även isolering av ventilation och vattenledningar är kostnadseffektiva energibesparande åtgärder.

- **Byggnaden är ett system:** Varje enskild byggnad är ett system. Fokus behöver vara att minimera den totala klimatpåverkan för hela byggnaden under hela dess livscykel enligt gällande standard.⁹ Utan ett systemperspektiv på fastigheten finns risk för att enskilda delkomponenter optimeras men att konstruktionen som helhet suboptimeras och får en sämre totalprestanda, både ur klimat- och kvalitetsperspektiv. Därför behöver [Boverkets förslag till gränsvärden kopplat till klimatdeklarationerna](#) som endast inkluderar byggskedet (A1-A5) justeras så hela livscykeln beaktas i linje med internationell standard och i linje med den modell som valts av våra nordiska grannländer.
- **Men om energin är förnybar då?** Även produktion och distribution av förnybar energi har en miljöpåverkan. Produktion och lagring av solenergi kräver användning av sällsynta jordartsmetaller, produktion av vindenergi kräver mycket material och tar upp stora ytor och produktion av biodrivmedel är en del i skogsbruket där trä är en efterfrågad resurs vi behöver hushålla med. Nyttjandet av många typer av naturresurser kan minskas genom att bygga långlivade fastigheter med minimerad energianvändning. Dessutom möjliggör som sagt den energi som frigörs vid energieffektivisering till att vi snabbare kan skifta ut fossila energikällor från industrin och transportsektorn, enligt rapporten Grön Logik.
- **Faktabaserade beslut och behov av mer forskning:** Vi behöver mer kunskap för att bedöma den totala klimat- och kvalitetspåverkan för olika lösningar. Exempelvis behövs mer forskning kring en optimal användning av biobaserade produkter i byggsektorn. Vad är rätt balans mellan ett utökat uttag av skogsråvara som binder koldioxid och en effektiv inbindning av koldioxid i levande skogsekosystem samt olika ekosystemtjänster skog och jordbruk står för kopplat till t ex biologisk mångfald, vattenreglering- och rening, livsmedelsförsörjning osv? Hur står sig byggnader i nya biobaserade material som hampa över tid och mot fukt, skadedjur och brand?
- **Viktiga katalysatorer:** För att effektivt driva på bygg- och fastighetssektorns klimatomställning behövs stöd och styrmedel som främjar och möjliggör:
  - **stöd till energieffektiviserande åtgärder** med lång livslängd i fastigheter för att på avsevärt och bestående sätt minska energianvändningen och energikostnaderna för svenska hushåll likvärdigt som övriga fastighetsägare och hyresgäster exempelvis genom att
    - inkludera energieffektivisering i stödet till Grön Teknik

---

⁹ EN15804+A2 2019

- införa ett breddat ROT avdrag för energieffektivisering med en utökad ROT (50 procents avdrag på arbetskostnad för energieffektivisering) och en möjlighet för småhusägare att använda max tre års ROT-avdrag under ett år
- ett stöd för energieffektivisering i flerbostadshus
- se till att Sverige nyttjar det finansiella stöd till energieffektivisering som planeras kopplat till energiprestanda i byggnader direktivet
- o stimulera energieffektivisering inom fastighetssektorn så förnybar energi frigörs och kan möjliggöra en minskning av industrins, inklusive byggprodukternas, klimatavtryck genom **omställning av industriella produktionsprocesser** till förnybar energi¹⁰, även vi som tillverkar mineralull är beroende av tillgång till förnybar energi för att ställa om våra produktionsprocesser.

Frågor om detta PM besvaras av Swedisols vd.

Bästa hälsningar,
Veronica Koutny Sochman
veronica.sochman@swedisol.se > 070-176 14 01

Branschorganisationen för God Isolering

Swedisol är en branschorganisation för god isolering där medlemmarna är företag som marknadsför och säljer mineralullsisolering i Sverige. Swedisol arbetar för hållbart byggande och god isolering som ger effektivare energianvändning, säkrare byggnader och bidrar till bättre inomhusmiljö och hälsa. Mineralullsbranschen i Sverige omsätter ca 3,2 miljarder kr.

---

¹⁰ Naturvårdsverket (2021) [länk](#). Enligt Naturvårdsverket står mineralullsindustrin för 0,05 procent av industrins totala klimatutsläpp. Fördelningen är: 1. Järn- och stål 37%, 2. Raffinaderier 18%, 3. Cement-, kalk- och gipsindustrin 14%, 4. Trä-, massa och pappersindustrin 12%, 5. Kemiindustrin 9%, 6. Mineralull 0,05%.